

Jerzy WOŹNICKI

Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Politechnika Warszawska

Fundacja Rektorów Polskich – Instytut Społeczeństwa Wiedzy

frpfund@mbox.pw.edu.pl

NAUKI O POLITYCE PUBLICZNEJ – CZTERY LATA ROZWOJU W SYMBIOZIE Z POLITOLOGIA

ABSTRACT

Public policy – four years of development in symbiosis with political science

The discipline “public policy” has emerged in the world from political science and some other areas and disciplines, with which it is affiliated. Since 2011 this discipline has gained in Poland its own identity and individuality in the area of social sciences. Article gives an overview over initiatives undertaken in recent years by interested scientific institutions and leading research teams in the framework of a new discipline. In particular, major initiatives in favour of the development of public policy were noted. Article supports the thesis about the fundamental importance of symbiosis between public policy and political science in the conditions of their separate existence in the structure of science. It constitutes one of the key qualitative determinants of the development of public policy as an academic discipline.

Słowa kluczowe: polityka publiczna, nauki o polityce publicznej, politologia, rozwój dyscypliny

Keywords: public policy, political science, development of the discipline

1. WPROWADZENIE

Dyscyplina „nauki o polityce publicznej” na świecie wyodrębniła się z nauko polityce oraz z kilku innych dziedzin i dyscyplin naukowych, z którymi jest powiązana. Od 2011 r. dyscyplina ta zyskała własną tożsamość i odrębność w obszarze i dziedzinie nauk społecznych¹.

W literaturze pojęcie polityki publicznej bywa definiowane w sposób zróżnicowany. Możliwe jest jednak wskazanie elementów wspólnych dla różnych spotykanych określeń. Przykładem może tu być następujące sformułowanie o charakterze opisowym: *Polityka publiczna postrzegana jest jako podejmowanie przez władzę publiczną powiązanych ze sobą decyzji i działań dla osiągnięcia określonych celów, w sytuacji gdy mechanizmy rynkowe nie mają zastosowania albo same nie mogłyby działać dostatecznie efektywnie. [...] Polityka publiczna jest inicjowana przez władzę publiczną w imieniu społeczeństwa/ społeczności lokalnej, jest określana, interpretowana i realizowana przede wszystkim przez podmioty publiczne, rzadziej przez prywatne i pozarządowe, a także obejmuje to, czego władza publiczna postanawia nie realizować².*

Artykuł ma charakter przeglądowy i zawiera m.in informacje o inicjatywach podejmowanych w ostatnich latach przez zainteresowane instytucje naukowe i zespoły prowadzące badania w ramach nowej dyscypliny. W szczególności odnotowano najważniejsze inicjatywy sytuujące się w nurcie działań na rzecz rozwoju nauk o polityce publicznej.

W artykule została sformułowana teza o fundamentalnym znaczeniu symbiozy polityki publicznej z politologią w warunkach ich odrębnego bytu w strukturze nauk. Stanowi to jedno z kluczowych uwarunkowań o charakterze jakościowym rozwoju nauk o polityce publicznej jako dyscypliny. W tym rozumieniu symbioza to *współżycie dwu różnych gatunków, korzystne dla [...] obu stron*³. Podobnie współistnienie politologii i nauk o polityce publicznej może być korzystne dla obu dyscyplin. Z taką intencją nowa dyscyplina została wyodrębniona.

2. NAUKI O POLITYCE PUBLICZNEJ A NAUKI O POLITYCE

Politologia albo nauki o polityce (ang. *political science*) to *jedna z nauk społecznych, zajmująca się polityką rozumianą jako całokształt działalności związanej ze sprawowaniem*

¹ Od 2011 r. nauki o polityce publicznej usytuowane są bowiem w dziedzinie nauk społecznych (obszar wiedzy: obszar nauk społecznych, dziedzina nauk społecznych, dyscyplina naukowa: nauki o polityce publicznej). Zob.: *Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych*, Dz. U. 2011, nr 179, poz. 1065.

² J. Woźnicki, *Nowa dyscyplina – „nauki o polityce publicznej” usytuowana w dziedzinie nauk społecznych*, „Nauka” 2012, nr 1, s. 133.

³ *Symbioza*, [w:] *Słownik języka polskiego PWN*, [online] <http://sjp.pwn.pl/slowniki/symbioza.html>, 8 VI 2015.

władzy politycznej, jej funkcją i rolą w życiu społecznym, teorią jej organizacji, funkcjami i charakterem państwa i międzynarodowych organizacji politycznych⁴. Nauki o polityce dla polityki publicznej mają istotne znaczenie teoretyczne i przyczyniają się do rozwoju podstaw metodologicznych badań w dziedzinie nauk społecznych i w dziedzinach pokrewnych.

Dyscyplina nauki o polityce publicznej, będąc nastawiona na efekty praktyczne, należy do sfery nauk stosowanych. Powinna być rozumiana jako *policy making*: proces, przez który rząd/władza publiczna przekłada swoje wizje polityczne na strategię, plany i programy, aby osiągnąć zakładane efekty w działaniach na rzecz dobra wspólnego. Polityka publiczna oznacza przekładanie postulatów na działania, godzenie wartości i wizji z interesami i realiami – poruszanie się pomiędzy sporem ideowym a grą interesów⁵.

W literaturze anglojęzycznej stosuje się termin *public policy* (as an academic discipline), który oznacza (nowe) formy sprawowania władztwa publicznego (ang. *governance/good governance, networks policy, public governance*). Pewnym potwierdzeniem dojrzałości *public policy* jako dyscypliny akademickiej jest pojawienie się w ostatnich latach kilku poważnych pozycji książkowych jej poświęconych⁶.

Formalne rozróżnienie nauk o polityce publicznej i politologii niesie ze sobą szereg korzyści, i to dla obydwu tych dyscyplin. Po pierwsze, wydzielenie nauk o polityce publicznej sprzyja wyodrębnianiu się i kształtowaniu grona badaczy z różnych dziedzin i dyscyplin, których wspólnym celem jest realne wspieranie procesów typu *policy making*. Ułatwia to powstawanie środowiska naukowego składającego się z osób zainteresowanych takimi projektami, a niekoniecznie klasyczną politologią. W szczególności stwarza to nowe szanse dla młodych naukowców. Przykładem odwołującym się do badań nad szkolnictwem wyższym może tu być znaczna popularność seminarium dla doktorantów „Rola szkolnictwa wyższego w kształtowaniu społeczeństwa wiedzy”, od lat organizowanego w kolejnych cyklach przez think tank Fundację Rektorów Polskich i Instytut Społeczeństwa Wiedzy.

Pojawienie się nowej dyscypliny umożliwia integrowanie i konsolidowanie się środowiska badaczy analizujących poszczególne polityki sektorowe, dzięki czemu realizowana w kraju polityka publiczna zyskuje bardziej dostępne i merytorycznie głębsze zaplecze naukowe. Jednocześnie wyraziste wskazanie i wyodrębnienie polityki publicznej zmienia mentalność badacza z myślenia w kategoriach teoretycznej analizy i opisu rzeczywistości w kierunku myślenia o elementach bardziej wykonawczych, jak projektowanie strategii horyzontalnych, wprowadzanie praktycznych narzędzi ewaluacji rezultatów, badanie skuteczności itp.

⁴ Por.: B. Witkowska-Rozciecha, *Problemy metod badawczych nauki o polityce*, „Studia Nauk Politycznych” 1976, nr 1.

⁵ J. Woźnicki, *Nowa dyscyplina...*, s. 134. Por.: G. Praweńska-Skrzypek, uwagi nadesłane do wykorzystania w pracach Zespołu CK, 2011, niepublikowane.

⁶ Por.: T.A. Birkland, *An Introduction to the Policy Process. Theories, Concepts and Models of Public Policy Making*, New York 2014; T. Dunlap, *DDT. Scientists, Citizens, and Public Policy*, Princeton 2014; M. Hill, *The Public Policy Process*, London 2014; B.G. Peters, *American Public Policy. Promise and Performance*, Thousand Oaks 2012.

Po drugie, nauki o polityce publicznej jako odrębna dyscyplina tworzą właściwe podstawy wspólnej percepcji polityk sektorowych. Ma to tym większe znaczenie, że niektóre z nich trudno było w przeszłości precyzyjnie i jednoznacznie zakwalifikować do jednej z dotąd istniejących, wcześniej zdefiniowanych dyscyplin naukowych. Przykładowe obszary tematyczne badań naukowych, które nie znajdowały przed utworzeniem „nauk o polityce publicznej” właściwego dla siebie miejsca w strukturze dyscyplin naukowych, to:

- badania oświatowe,
- badania nad szkolnictwem wyższym,
- badania nad polityką naukową,
- badania nad polityką społeczną⁷,
- badania nad polityką cyfryzacji kraju.

Dzięki wyodrębnieniu nowej dyscypliny polityki sektorowe znajdują obecnie dobrze zdefiniowane miejsce w nauce. Tym, co łączy i zapewnia spójność nowej dyscypliny, są podstawy metodyczne, wspólne standardy i instrumentarium badawcze oraz – co jest bardzo ważne – w znacznej części utylitarne przeznaczenie wyników badań.

Po trzecie, wyodrębniając nauki o polityce publicznej jako osobną dyscyplinę, stajemy się podobni do krajów anglosaskich, w których *public policy* ma utrwaloną pozycję w naukach społecznych. Ułatwia to przedstawicielom świata nauki z Polski zajmującym się badaniami w zakresie polityki publicznej odnalezienie się w kręgu osób prowadzących zbliżone działania za granicą. Warto też odnotować, że obecnie prace interdyscyplinarne dotyczące polityk publicznych zyskują dobrze określone miejsce w strukturze dziedzin i dyscyplin naukowych w Polsce.

Na koniec można wskazać korzyści także dla samej politologii i politologów. Dzięki istnieniu dyscypliny „nauki o polityce publicznej” mogą oni prowadzić badania i publikować swoje prace bez konieczności afiliowania się wyłącznie do politologii jako takiej. Są politolodzy, którzy wychodząc poza obszar swej pierwotnej dyscypliny, lepiej odnajdują się jako przedstawiciele nauk o polityce publicznej, a więc nauk o charakterze aplikacyjnym. Mogą oni np. zaakceptować swoje promotorstwo nad rozprawami doktorskimi, które nie znajdowałyby dostatecznie uzasadnionego miejsca w zakresie politologii. Nowa dyscyplina oferuje zatem możliwość poszerzenia ich zakresu własnej tożsamości naukowej.

Należy zatem przyjąć, że współistnienie analizowanych dwóch dyscyplin poszerza możliwości działań politologów, nie odbierając im praw i swobody działania. Tym samym politologia zyskała młodszą siostrę – a może córkę – dyscyplinę „nauki o polityce publicznej”, która bez dorobku politologii nie mogłaby funkcjonować i która nauki o polityce wspiera. W tym sensie należy postrzegać obie zbliżone do siebie dyscypliny nie jako konkurujące ze sobą, ale jako uzupełniające się i synergicznie składające na szerszy, interdyscyplinarny obszar wiedzy.

⁷ Por.: R. Szarfenberg, *Nauki o polityce społecznej a nauki o polityce publicznej*, [online] http://rszarf.ips.uw.edu.pl/pdf/nopp_nops.pdf, 8 VI 2015.

Na marginesie tych rozważań odnotujmy, że w dłuższym okresie jednym z możliwych kierunków ewolucji pojęcia dyscypliny naukowej będzie pewne jego uwalnianie, analogicznie, aczkolwiek w sposób bardziej ograniczony, w porównaniu z przyjętymi już regułami dotyczącymi kierunku studiów.

3. PIERWSZE SYMPTOMY ROZWOJU DYSCYPLINY NAUKI O POLITYCE PUBLICZNEJ W POLSCE

Dyscyplina nauki o polityce publicznej od czasu jej wprowadzenia rozwija się nieprzerwanie i bez zakłóceń. W szczególności odbyły się liczne prezentacje, konferencje i seminaria jej poświęcone, w tym m.in.⁸:

- konferencja „Współczesna teoria i praktyka badań społecznych i humanistycznych. Polityka publiczna w badaniach i dydaktyce”, 14-15 czerwca 2013 r.; konferencja „Polityka publiczna w dobie wyzwań rozwojowych: analiza problemów i poszukiwanie rozwiązań”, 29 maja 2014 r.; oraz konferencja „Dylematy polityki publicznej w dobie ponowoczesnej”, 29-30 września 2015 r. we Wrocławiu, w siedzibie Instytutu Politologii Uniwersytetu Wrocławskiego, organizowane z inicjatywy prof. Jacka Sroki;
- seminaria naukowe z cyklu „Zrozumieć politykę publiczną” organizowane przez Katedrę Administracji Publicznej Kolegium Ekonomiczno-Społecznego SGH z inicjatywy prof. Joachima Osińskiego (dotychczas odbyły się cztery)⁹;
- doroczna Konferencja Kolegium Ekonomiczno-Społecznego „Polityka publiczna we współczesnym państwie”, 6-17 października 2014 r. w Centrum Konferencyjno-Wypoczynkowym w Żelechowie;
- VI Konferencja Doktorantów – „Młodzi KES” pt. „Polityka publiczna. 10 lat Polski w Unii Europejskiej”, 23-24 października 2014 r. w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie.

Po tym, jak nowa dyscyplina zyskała prawo obywatelskie w systemie obszaru wiedzy, SGH wszczęła proces przygotowania i wprowadzenia zmian strukturalnych obejmujących m.in. utworzenie Szkoły Polityki Publicznej SGH, konsolidującej wybrane, aktualnie istniejące kolegia.

W następstwie II Ogólnopolskiego Kongresu Politologii (wrzesień 2012 r.), który przyjął stanowisko krytyczne wobec nowej dyscypliny, pojawiła się inicjatywa dziekanów wydziałów reprezentujących dyscyplinę nauki o polityce, adresowana do prezesa Forum Rektorów Polskich. W ślad za tym pod patronatem *Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich* został utworzony zespół roboczy ds. opracowania propozycji warunków przyznawania uprawnień do nadawania stopnia doktora w zakresie

⁸ Wymieniono jako przykładowe inicjatywy, o których autor był informowany.

⁹ Por. *IV Seminarium polityki publicznej: polska polityka historyczna, edukacyjna i naukowa*, SGH, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne, [online] http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KES/struktura/KAP/konferencje/Strony/IV_seminarium_polityki_publicznej.aspx, 10 VI 2015.

nauk o polityce publicznej, działający pod przewodnictwem autora jako prezesa FRP z udziałem m.in. grona dziekanów wydziałów politologicznych czołowych polskich uniwersytetów oraz przewodniczącej Komitetu Nauk Politycznych PAN. Efektem prac zespołu jest dokument z 12 grudnia 2012 r. pt. *Propozycja warunków przyznawania uprawnień do nadawania stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w zakresie nauk o polityce publicznej*, który został przesłany na ręce przewodniczącego Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów prof. Tadeusza Kaczorka (do wiadomości MNiSW, KRASP i PAN) z intencją wykorzystania go w dalszych pracach CK związanych z nową dyscypliną¹⁰.

Ponadto prezes FRP złożył wniosek o uzupełnienie listy paneli Narodowego Centrum Nauki o nazwę nowej dyscypliny, tj. o nauki o polityce publicznej. Po pierwszej negatywnej reakcji NCN ostatecznie postanowiono uzupełnić nazwę panelu o sformułowanie „polityki publicznej”, tak by w ramach nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce panel piąty nosił nazwę „HS5 Prawo, nauki o polityce, polityki publicznej” [podkr. – J.W.]¹¹.

Podjęto również inne działania zmierzające do przyspieszenia rozwoju nowej dyscypliny, np. prof. Włodzimierz Anioł, członek CK reprezentujący w niej nauki o polityce publicznej, i prezes FRP skierowali wspólny list do dziekanów i profesorów (zob. rys. 1).

Powstało także nowe czasopismo naukowe (kwartalnik) „Studia z Polityki Publicznej”, którego redaktorem naczelnym został Joachim Osiński; dotychczas wyszły dwa numery, w wersji tradycyjnej oraz elektronicznej¹².

Można wskazać przykładowe¹³ awanse habilitacyjne naukowców, których dorobek i zainteresowania kwalifikują do nowej dyscypliny: A. Ćwiakała-Małys, *Pomiar efektywności procesu kształcenia w publicznym szkolnictwie akademickim*, 2012, rozprawa habilitacyjna; L. Kwieciński, *Kształtowanie się polityki proinnowacyjnej – perspektywa europejska, narodowa i regionalna*, 2012, rozprawa habilitacyjna; R. Rybkowski, *Ziemią i pieniędzmi. Początki federalnej polityki wobec szkolnictwa wyższego w Stanach Zjednoczonych Ameryki, 1787-1890*, 2013, rozprawa habilitacyjna; A. Zybala, *Państwo i społeczeństwo w działaniu. Polityki publiczne wobec potrzeb modernizacji państwa i społeczeństwa*, 2014, rozprawa habilitacyjna.

¹⁰ *Propozycja warunków przyznawania uprawnień do nadawania stopnia doktora w dziedzinie nauk społecznych w zakresie nauk o polityce publicznej*, Fundacja Rektorów Polskich-Institut Społeczeństwa Wiedzy, [online] <http://www.frp.org.pl/?page=aktualnosci&id=164>, 10 VI 2015.

¹¹ *Panele NCN*, Narodowe Centrum Nauki, [online] <https://www.ncn.gov.pl/finansowanie-nauki/panele-ncn>, 9 VI 2015.

¹² Numery czasopisma dostępne na stronie: SGH, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne, [online] http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KES/kwartalnik_szpp/Strony/numery_czasopisma.aspx, 8 VI 2015.

¹³ Prace, o których recenzję autor artykułu został poproszony.

Rysunek 1. List wspólny prof. Włodzimierza Anioła i prof. Jerzego Woźnickiego do dziekanów i profesorów z 15 lipca 2013 r.¹⁴

Warszawa, dnia 15 lipca 2013 r.

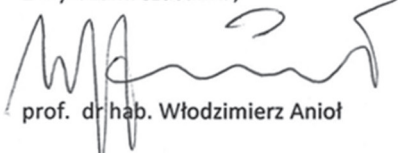
Szanowni Państwo Dziekani, Szanowni Państwo Profesorowie,

Będąc zainteresowani rozwojem nowej dyscypliny pn. *nauki o polityce publicznej*, wspólnie zwracamy się do Państwa w dwóch sprawach z tym związanych:

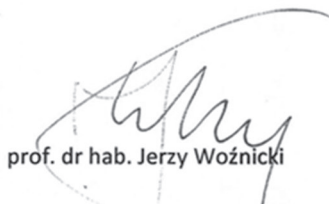
- Przekazujemy odpowiedź Przewodniczącego Rady Narodowego Centrum Nauki prof. M. Karońskiego na list prof. J. Woźnickiego z dnia 28 lutego 2013 r. (list i odpowiedź w załączeniu). Będąc nadal przekonani o potrzebie wprowadzenia sformułowania „polityka publiczna” do zbioru słów kluczowych w odpowiednich dokumentach NCN., powierzamy tę sprawę Państwu Dziekanom,
- Po konsultacjach z Sekretarzem Centralnej Komisji prof. H. Izdebskim zwracamy uwagę, że istnieje, także w nowej dyscyplinie pn. *nauki o polityce publicznej* w trybie art. 10 *Ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki*, prawna możliwość nadania stopnia naukowego doktora lub doktora habilitowanego, po przeprowadzeniu przewodu przez jednostkę nie posiadającą wymaganych uprawnień - po odpowiednim uzupełnieniu składu rady naukowej przez CK.

Sądzimy, że działania takie mogą sprzyjać intensyfikacji badań naukowych w nowej dyscyplinie.

Z wyrazami szacunku,

prof. dr hab. Włodzimierz Anioł

prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

¹⁴ List skierowano do: prof. Grażyny Ulickiej, prof. Janusza Adamowskiego, prof. Romana Bäckera, prof. Jerzego Juchnowskiego, prof. Joachima Osińskiego, prof. Bogdana Szlachty, prof. Jacka Sroki, prof. Tadeusza Wallasa, prof. Arkadiusza Żakowskiego.

4. PRZYKŁADOWE PUBLIKACJE AUTORÓW KRAJOWYCH W OBSZARZE DYSCYPLINY NAUKI O POLITYCE PUBLICZNEJ W OKRESIE OD JEJ WPROWADZENIA

Od czasu wprowadzenia nowej dyscypliny „nauki o polityce publicznej” opublikowano szereg prac autorów krajowych. W szczególności warto wskazać publikacje o charakterze syntetycznym lub przeglądowym, poświęcone więcej niż jednej polityce branżowej, odnoszące się do polityk publicznych już w samym tytule, w tym m.in.: J. Woźnicki, *Nowa dyscyplina – „nauki o polityce publicznej” usytuowana w dziedzinie nauk społecznych*, „Nauka” 2012, nr 1, s. 133-151; tenże, *Dedykowane normy konstytucyjne i dobre praktyki w realizacji polityki publicznej wobec sektora wiedzy*, „Studia z Polityki Publicznej” 2014, nr 1; R. Szarfenberg, *Nauki o i dla polityki publicznej. Podejścia teoretyczno-metodologiczne*, Instytut Polityki Społecznej, Uniwersytet Warszawski, 2012, [online] <http://rszarf.ips.uw.edu.pl/pdf/npp1.1.pdf>, 24 III 2015; A. Zybała, *O lepszą jakość polityk publicznych*, Warszawa 2012, *Analizy i Opinie ISP*, 127; tenże, *Państwo i społeczeństwo w działaniu. Polityki publiczne wobec potrzeb modernizacji państwa i społeczeństwa*, Warszawa 2013; *Wprowadzenie do nauk o polityce publicznej*, red. M. Zawicki, Warszawa 2014, *Zarządzanie Publiczne*; *Polityka publiczna we współczesnym państwie*, red. J. Osiński, Warszawa 2014, *Polityka publiczna. 10 lat Polski w Unii Europejskiej*, red. J. Osiński, K. Negacz, K. Obłąkowska-Kubiak, Warszawa 2014; *Współczesne państwo jako podmiot polityki publicznej*, red. J. Osiński, Oficyna Wydawnicza Szkoła Główna Handlowa, Warszawa 2014, *Zrozumieć Politykę Publiczną*.

Powstało także kilka opracowań o charakterze porównawczym, np.: A. Zybała, *Polityki publiczne. Doświadczenia w tworzeniu i wykonywaniu programów publicznych w Polsce i w innych krajach. Jak działa państwo, gdy zamierza, chce, musi rozwiązać zbiorowe problemy swoich obywateli?*, Warszawa 2012; *Nieodrobiona lekcja. Polityki publiczne w Czechach i Polsce*, red. O. Krutílk, A. Wołek, Kraków 2013, *Studia i Analizy OMP*, 17; P. Jachowicz, *110 lat polityki publicznej w Wielkiej Brytanii (1900-2010)*, „Studia z Polityki Publicznej” 2014, nr 1.

Wskazać można prace odwołujące się do badań i analiz instrumentarium polityki publicznej: A. Urbanik, Z. Boni, J. Koczanowicz-Chondżyńska, *Udział obywateli w tworzeniu polityk publicznych. Wybór dobrych praktyk zagranicznych*, Warszawa 2010; *Zarządzanie informacją i narzędzia realizacji wybranych polityk publicznych. Zbiór prac analitycznych i studiów przypadku opracowanych przez słuchaczy KSAP w oparciu o badania własne pogłębiane wywiadami w trakcie wizyt studyjnych zorganizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego*, red. A. Jaroń, Warszawa 2014; A. Zybała, *Wokół potrzeby modernizacji struktury instrumentów polityki publicznej*, „Studia z Polityki Publicznej” 2014, nr 1.

Pojawiły się także publikacje poświęcone tematyce ewaluacji prowadzonych polityk publicznych, np. *Ewaluacja w polityce publicznej. Wybór tekstów*, red. A. Surdej, Warszawa 2013.

Oprócz tego można wskazać szereg innych opracowań, które poruszają zagadnienia wpisujące się w politykę publiczną, m.in. z zakresu polityki społecznej, por.: R. Szarfenberg, *Perspektywy badawcze polityki społecznej – wprowadzenie*, „Problemy Polityki Społecznej. Studia i Dyskusje” 2013, nr 22, s. 11-22; oraz edukacji, m.in: G. Praweńska-Skrzypek, *Zmieniająca się rola uniwersytetów w regionalnej polityce innowacyjnej*, „Samorząd Terytorialny” 2012, nr 10, s. 21-27; *Kompetencje jako klucz do rozwoju Polski. Raport podsumowujący drugą edycję badań „Bilans Kapitału Ludzkiego” realizowaną w 2011 roku*, red. J. Górniak, Warszawa 2012; A. Kraśniewski, *Jak przygotowywać programy kształcenia zgodnie z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego?*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2011; E. Chmielecka, A. Kraśniewski, Z. Marciniak, *Krajowe ramy kwalifikacji w szkolnictwie wyższym*, [w:] *Raport o stanie edukacji 2012*, Instytut Badań Edukacyjnych, 2013; E. Chmielecka, *Proces boloński i krajowe ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego*, „Studia BAS” 2013, nr 3, s. 107-134; M. Kwiek, *Knowledge Production in European Universities. States, Markets, and Academic Entrepreneurialism*, Frankfurt–New York 2013, *Higher Education Research and Policy (HERP)*, 3; *Analiza na wybranych przykładach współpracy uczelni polskich i ukraińskich na tle porównania systemów szkolnictwa wyższego. Wnioski i rekomendacje*, red. J. Woźnicki, Warszawa 2015; *Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r.*, cz. 5: *Deregulacja w systemie szkolnictwa wyższego*, red. J. Woźnicki, FRP, KRASP, Warszawa 2015.

5. KIERUNKI ROZWOJU NAUK O POLITYCE PUBLICZNEJ W ŚWIEŁLE PIERWSZYCH WNIOSKÓW O UPRAWNIENIA DOKTORSKIE I REFLEKSJE OGÓLNE Z TYM ZWIĄZANE¹⁵

Do chwili obecnej – w następstwie pierwszych wniosków o przyznanie uprawnień do nadawania stopni naukowych w zakresie nauk o polityce publicznej – uprawnienia te uzyskały dwie jednostki¹⁶:

- 1) Uniwersytet Warszawski, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych,
- 2) Szkoła Główna Handlowa, Kolegium Ekonomiczno-Społeczne.

O uprawnienia do nadawania stopnia doktora habilitowanego w zakresie nauk o polityce publicznej realnie nie mogła ubiegać się jeszcze żadna instytucja naukowa.

W celu oceny możliwości rozwoju nauk o polityce publicznej w polskich jednostkach naukowych autor przeprowadził analizę opinii recenzentów oceniających złożone wnioski o przyznanie uprawnień do nadawania stopni naukowych w dyscyplinie nauki o polityce publicznej. W ramach analizy podjęta została próba zdiagnozowania potencjału jednostek ubiegających się o uprawnienia w zakresie nauk o polityce publicznej.

¹⁵ Na podstawie analiz Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

¹⁶ *Wykaz jednostek organizacyjnych uprawnionych do nadawania stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki oraz nazwy nadawanych stopni. Stan na dzień 22 czerwca 2015 r.*, [online] <http://www.ck.gov.pl/images/PDF/Wykaz/wykaz.pdf>, 7 IV 2015.

Umożliwiło to odnotowanie aspektów poddanych krytyce przez recenzentów, z intencją przedstawienia podpowiedzi i rekomendacji dla wydziałów rozważających złożenie takiego wniosku w przyszłości.

Z analizy opinii recenzentów oceniających złożone wnioski o przyznanie uprawnień do nadawania stopni naukowych w dyscyplinie nauki o polityce publicznej wynika, że ich oceny nie zawsze były zbieżne nawet odnośnie do tych samych wydziałów: czterech z nich poparło wnioski, trzech je odrzuciło.

Z jednej strony jednostki naukowe były chwalone za ogólny poziom działalności naukowo-badawczej, współpracy międzynarodowej, kadry, kształcenia i promowania kadr naukowych, bazy dydaktycznej. Odnotowywano pozytywne oceny wystawiane jednostkom przez Polską Komisję Akredytacyjną. Doceniano także potencjał wydziałów konkretnie w zakresie nauk o polityce publicznej, m.in. wskazując na:

- badania naukowe, z których niewątpliwie część pasuje do dyscypliny nauki o polityce publicznej,
- dorobek naukowo-badawczy osób zaliczonych do minimum kadrowego, który lokuje się we wszystkich specjalnościach nauk o polityce publicznej,
- studia podyplomowe związane tematycznie z problematyką polityk publicznych,
- interdyscyplinarny charakter jednostki: *zagadnienia polityki publicznej podejmowane są w ujęciu rodzajowym (polityk publicznych szczegółowych), zarówno w perspektywie lokalnej, regionalnej, narodowej (państwowej), ale także europejskiej i międzynarodowej (globalnej).*

Z drugiej strony sformułowano szereg uwag krytycznych w odniesieniu do złożonych wniosków. Krytyka obejmowała zarówno techniczną, jak i merytoryczną stronę wniosków.

Po pierwsze, wnioski były krytykowane za ich niestaranne przygotowanie, odnotowano bowiem m.in.:

- wewnętrzne sprzeczności i nieścisłości,
- brak spójności w sposobie prezentowania treści – brak ujednolicenia w sposobie przywoływania danych – przykładowo czasami opisywano wydział, czasami instytut lub jeden z instytutów, tak jakby wniosek pisali różni pracownicy według różnych wzorów,
- liczne powtórzenia (przepisywane te same fragmenty przy okazji kolejnych lat),
- zawyżanie liczby publikacji, np. poprzez podwójne liczenie tej samej publikacji tylko w dwóch wersjach językowych,
- przywoływanie w rozbudowany sposób informacji nieistotnych,
- niestaranność – brak przywołania części danych, przykładowo: *jednostka nie przedstawiła bieżącego programu studiów, programu studiów planowanego pod kątem „polityki publicznej” oraz planowanych zajęć w ramach wnioskowanego uprawnienia do nadawania stopnia doktora w nowej dyscyplinie nauki. Recenzent może jedynie założyć dobrą wolę i kompetencje merytoryczne kadry jednostki do przemodelowania programu studiów i wprowadzenia nowych zajęć na nowych lub przemodelowanych studiach doktoranckich, brak wskazania, czym*

zajmuje się w swoich badaniach kadra naukowa wybrana do minimum kadrowego itd.

- braki w dokumentacji, np. w zakresie dat, stron, brak podanej poprawnie objętości wydanych książek i opublikowanych artykułów.

Braki w dokumentacji w jednym przypadku skłoniły recenzenta nawet do odrzucenia wniosku, uznał on bowiem poziom wniosku za „kompromitujący” i uniemożliwiający wydanie miarodajnej oceny: *Gdyby oceniać jednostkę wyłącznie w oparciu o przesłany dokument, to jej ocena byłaby katastrofalnie niska. Wynika to z niestaranego, niekompletnego i niesyntetycznego opisu osiągnięć naukowych.* Jest to przestroga dla przyszłych wnioskodawców.

Uwagi merytoryczne w kontekście specyfiki nauk o polityce publicznej formułowano z uwzględnieniem przyjętego przez CK opisu dyscypliny¹⁷. W szczególności:

- krytykowano brak reprezentacji niektórych specjalności nauk o polityce publicznej widoczny w publikacjach kadry naukowej zaliczonej do minimum kadrowego, np. brak publikacji, które można by zaliczyć do specjalizacji „podstawy nauk o polityce publicznej” oraz „polityka gospodarcza”, oraz fakt, iż *w gronie pracowników zaliczonych do minimum kadrowego nie ma ani jednego politologa i ani jednego ekonomisty, nie ma ich także wśród pozostałych samodzielnych pracowników Wydziału, a to może oznaczać, że kilka specjalności nauk o polityce publicznej nie miałyby swoich reprezentantów,*
- zdaniem jednego z recenzentów *zdecydowana większość prac wykazanych w zestawieniach sytuuje się daleko od meritum polityk publicznych, i dalej: publikacje z zakresu nauk o polityce publicznej są z natury rzeczy publikacjami z zakresu politologii, nie są zaś nimi automatycznie publikacje z: socjologii moralności, socjologii oświaty, pedagogiki twórczości, penologii itd. [...] nie każda praca z nauk społecznych jest ważna dla nauk o polityce publicznej.*

Stosunkowo najmniej było uwag merytorycznych o charakterze ogólnym, niektórzy recenzenci wskazywali na brak projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych, zbyt mało książek autorskich i publikacji w formie monografii lub woluminów zredagowanych.

Podsumowując, jednostki ubiegające się o uprawnienia, nawet jeśli mają wymagany potencjał w zakresie nauk o polityce publicznej, powinny dopilnować, by wnioski o uprawnienia były przygotowywane w sposób staranny.

Rekomendacje dla wnioskodawców

- dbać o kompletność dokumentacji, w szczególności o kompletny opis osiągnięć naukowych; dokumentację przygotowywać starannie, unikać powtórzeń całych fragmentów testów; dbać o spójność przekazu;
- wykazać dorobek w zakresie dyscypliny naukowej „nauka o polityce publicznej”, w szczególności warto wskazać, że dorobek naukowo-badawczy osób zaliczonych do minimum kadrowego (profesorowie i doktorzy habilitowani) lokuje się w różnych (najlepiej we wszystkich) specjalnościach nauki o polityce publicznej,

¹⁷ J. Woźnicki, *Nowa dyscyplina...*

tzn. pracownicy samodzielni wydziału powinni prowadzić badania w ramach większości, a najlepiej we wszystkich specjalnościach danej dziedziny;

- przywołując publikacje, wydobyć w szczególności prace z zakresu polityki społecznej, badań nad sektorem wiedzy i powiązаныmi politykami sektorowymi, socjologii polityki, instrumentów polityki publicznej, służby cywilnej oraz innych obszarów *stricte* z zakresu nauki o polityce publicznej.

6. PERSPEKTYWY ROZWOJOWE DYSCYPLINY NAUKI O POLITYCE PUBLICZNEJ

Charakter nauk o polityce publicznej jako nauk stosowanych stanowi jedną z przesłanek rozwojowych dla nowej dyscypliny. Otwierająca się nowa perspektywa finansowa UE 2014-2020 w świetle budżetu przyjętego przez Radę Europejską, w nawiązaniu do europejskich dokumentów strategicznych (zob. np. *Europa 2020*), daje nowe możliwości. W powiązaniu z rządowymi opracowaniami o charakterze strategicznym wspieranymi przez programy sektorowe stanowi to szansę i potencjalne źródło finansowania dla wielu nowych projektów badawczych.

Przykładem mogłyby być zdefiniowane Programy Operacyjne w ramach perspektywy finansowej UE 2014-2020, a także przyszłe prace nad aktualizacją i implementacją dziewięciu rządowych strategii horyzontalnych¹⁸. Na szczeblu regionalnym można oczekiwać – wspieranych przez środki europejskie – inicjatyw władz lokalnych oraz odwołań dotyczących aktualizacji i operacjonalizacji programów rozwojowych do 2020 r.

Naturalną przesłanką prorozwojową dla nowej dyscypliny jest znaczne zainteresowanie wielu środowisk naukowych towarzyszące jej powstawaniu.

Wyjaśnienie w debacie publicznej wielu zgłaszanych wcześniej obaw i wątpliwości oraz opublikowanie opisu nowej dyscypliny² stworzyło możliwości działań zmierzających do uzyskania uprawnień doktorskich w naukach o polityce publicznej. Sprzyja temu znaczny potencjał kadrowy specjalistów reprezentujących konkretne osiągnięcia, które można kwalifikować jako dorobek w nowej dyscyplinie, bez względu na pierwotną jego lokalizację w dotychczasowej strukturze dziedzin i dyscyplin naukowych.

Wstępne analizy kadrowe przeprowadzone na potrzeby CK w tym zakresie, a także analizy opinii ekspertów oceniających złożone wnioski o przyznanie uprawnień do nadawania stopni naukowych w dyscyplinie nauki o polityce publicznej – przeprowadzone na potrzeby tego artykułu – potwierdziły tezę o istnieniu w naszym kraju znacznej liczby specjalistów, których zainteresowania naukowe, potwierdzone konkretnymi efektami badawczymi, w pełni usprawiedliwiają ich przynależność do środowiska naukowego związanego z naukami o polityce publicznej.

¹⁸ Por.: *Polityka innowacyjna. Poziom krajowy*, Portal Innowacji, [online] http://www.pi.gov.pl/Polityka/chapter_95875.asp, 10 VI 2015.

Istotnym czynnikiem stymulującym rozwój badań w ramach nowej dyscypliny może stać się zdolność zespołów naukowych do pozyskiwania grantów europejskich, a w kraju grantów z *Narodowego Centrum Nauki* i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju. Można założyć, że uzyskanie środków na poważniejsze projekty będzie wymagało czasu.

Szanse rozwojowe rysujące się przed nową dyscypliną wynikają także z potencjału badawczego usytuowanego w tzw. III sektorze reprezentowanym przez badawcze pozarządowe organizacje pożytku publicznego, w tym wyspecjalizowane think tanki.

Nowe szanse stymulujące rozwój nowej dyscypliny wynikają z otwierających się możliwości wprowadzania polityk(i) publicznych(ej) jako obszaru kształcenia w ramach studiów lub studiów doktoranckich – w tym ostatnim przypadku z wykorzystaniem regulacji zawartych w art. 195 ust. 1, 2, 3 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*.

Istotnym czynnikiem przyspieszającym rozwój nowej dyscypliny stanie się oczekiwane otwieranie studiów doktoranckich i w ślad za tym kształcenie młodych pracowników naukowych, a następnie promowanie doktorów na wydziałach, które uzyskają do tego uprawnienia.

7. WNIOSKI KOŃCOWE

Nauki o polityce publicznej, obok bliskich relacji z naukami o polityce, pozostają w ścisłym związku z innymi dyscyplinami, zwłaszcza z naukami o zarządzaniu (*public management*), prawem oraz dziedziną nauk ekonomicznych i naukami o administracji.

Korzystając z wcześniejszych osiągnięć nauk społecznych, nowa dyscyplina może być rozwijana w oparciu o metody badawcze wykorzystywane przez inne nauki i dyscypliny – w szczególności przez politologię, socjologię, ekonomię i prawo. Ale efekty badań prowadzonych w obszarze polityki publicznej przyczyniać się będą również do ich rozwoju. Ważną, swoistą i szczególnie istotną dla nauk o polityce publicznej metodę badawczą stanowi ewaluacja i jej instrumentarium.

Z rozwojem nowej dyscypliny można wiązać nadzieje na ochronę polityki publicznej przed trendami negatywnymi z punktu widzenia interesów rozwojowych kraju, tzw. postpolityki, polityki medialnej (tabloidalnej) itd., uprawianej kosztem programów rozwojowych profesjonalnie projektowanych, realizowanych i ewoluowanych. Temu także sprzyjać będzie wykreowanie się środowiska naukowego wokół i w ramach nowej dyscypliny.

Obserwowane narastanie aktywności środowisk naukowych zainteresowanych rozwojem nowej dyscypliny wskazuje, że liczba uprawnień doktorskich i pierwszych uprawnień habilitacyjnych będzie w ramach nauk o polityce publicznej wzrastać w następstwie dojrzałych wniosków kierowanych do właściwych organów.

Z perspektywy czterech lat (2011-2015) potrzeba wyodrębnienia dyscypliny nauki o polityce publicznej znajduje pełne potwierdzenie. Współistnieje ona, dopełnia i uzupełnia działania podejmowane przez zespoły naukowe w ramach dyscypliny politologia. Jednym z kluczowych uwarunkowań jakościowych dalszego rozwoju nauk o polity-

ce publicznej jest współpraca środowisk reprezentujących te dwie dyscypliny. Oznacza to postulat symbiozy nauk o polityce publicznej z naukami o polityce w warunkach odrębności nowej dyscypliny naukowej.

Autor wyraża podziękowanie mgr Marii Pacuskiej za prace analityczne i pomoc w przygotowaniu tekstu niniejszego artykułu.

BIBLIOGRAFIA

- Administracja publiczna*, red. J. Hausner, Warszawa 2011.
- Analiza na wybranych przykładach współpracy uczelni polskich i ukraińskich na tle porównania systemów szkolnictwa wyższego. Wnioski i rekomendacje*, red. J. Woźnicki, Warszawa 2015.
- Anioł W., *Europejska polityka społeczna – podejście teoretyczne*, „Polityka Społeczna” 2010, nr 2.
- Anioł W., *Kryzys finansowy w Europie – reperkusje dla polityki społecznej*, „Polityka Społeczna” 2011, nr 38.
- Birkland T.A., *An Introduction to the Policy Process. Theories, Concepts and Models of Public Policy Making*, New York 2014.
- Chmielecka E., *Proces boloński i krajowe ramy kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego*, „Studia BAS” 2013, nr 3.
- Chmielecka E., Kraśniewski A., Marciniak Z., *Krajowe ramy kwalifikacji w szkolnictwie wyższym*, [w:] *Raport o stanie edukacji 2012*, Instytut Badań Edukacyjnych, 2013.
- Dunlap T., *DDT. Scientists, Citizens, and Public Policy*, Princeton 2014.
- Ewaluacja w polityce publicznej. Wybór tekstów*, red. A. Surdej, Warszawa 2013.
- Financing and Deregulation in Higher Education*, red. J. Woźnicki, Warsaw 2013.
- Górniak J., *Ewaluacja w cyklu polityk publicznych*, [w:] *Ewaluacja funduszy strukturalnych – perspektywa regionalna*, red. S. Mazur, Kraków 2007.
- Górniak J., Keler K., *Ewaluacja i wskaźniki w cyklu planowania i realizacji polityk publicznych*, „Zarządzanie Publiczne” 2008, nr 1.
- Hausner J., *Polityka a polityka publiczna*, „Zarządzanie Publiczne” 2007, nr 1.
- Hill M., *The Public Policy Process*, London 2014.
- Izdebski H., *Od administracji publicznej do public governance*, „Zarządzanie Publiczne” 2007, nr 1.
- Jachowicz P., *110 lat polityki publicznej w Wielkiej Brytanii (1900-2010)*, „Studia z Polityki Publicznej” 2014, nr 1.
- Jałocha B. i in., *Key Competences of Public Sector Project Managers*, „Procedia – Social and Behavioral Sciences” 2014, Vol. 119, [online] <http://dx.doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.03.029>.
- Kompetencje jako klucz do rozwoju Polski. Raport podsumowujący drugą edycję badań „Bilans Kapitału Ludzkiego” realizowaną w 2011 roku*, red. J. Górniak, Warszawa 2012.
- Krajowe polityki publiczne a polityka spójności – kluczowe bariery rozwoju Polski*, red. D. Jegorow, Chełmskie Stowarzyszenie Rozwoju Społeczno-Gospodarczego CIVIS, Chełm 2011.
- Kraśniewski A., *Jak przygotowywać programy kształcenia zgodnie z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego?*, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2011.

- Kwiek M., *Knowledge Production in European Universities. States, Markets, and Academic Entrepreneurialism*, Frankfurt–New York 2013, *Higher Education Research and Policy (HERP)*, 3.
- Kwiek M., *Transformacje uniwersytetu. Zmiany instytucjonalne i ewolucje polityki edukacyjnej w Europie*, Poznań 2010.
- Kwiek M., *The University and the State. A Study into Global Transformations*, Frankfurt–New York 2006, *Dia-Logos*, 7.
- Nieodrobiona lekcja. *Polityki publiczne w Czechach i Polsce*, red. O. Krutílk, A. Wołek, Kraków 2013, *Studia i Analizy OMP*, 17.
- Osiński J., *Wnioski z obecnego kryzysu dla kształtu krajowej sieci bezpieczeństwa finansowego – model „trójkęba” nadzorczego (trident model)*, „Bezpieczny Bank” 2010, nr 1.
- Osiński J., *Znaczenie administracji publicznej i partnerów społecznych we wdrażaniu nowej strategii lubońskiej*, „Mazowsze Studia Regionalne” 2008, nr 1.
- Peters B.G., *American Public Policy. Promise and Performance*, Thousand Oaks 2012.
- Polityka publiczna. 10 lat Polski w Unii Europejskiej*, red. J. Osiński, K. Negacz, K. Obłąkowska-Kubiak, Warszawa 2014.
- Polityka publiczna we współczesnym państwie*, red. J. Osiński, Warszawa 2014.
- Polityka publiczna wobec ubóstwa i wykluczenia społecznego*, red. R. Szarfenberg, C. Żołędowski, M. Theiss, Warszawa 2010.
- Prawelska-Skrzypek G., *Zmieniająca się rola uniwersytetów w regionalnej polityce innowacyjnej*, „Samorząd Terytorialny” 2012, nr 10.
- Prawelska-Skrzypek G., Jałocha B., *Projektyzacja sektora publicznego w Polsce – implikacje dla organizacji samorządu terytorialnego*, „Zarządzanie Publiczne” 2014, nr 3.
- Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r., cz. 2: Misja społeczna uniwersytetu w XXI wieku*, red. A. Szostek, FRP, KRASP, Warszawa 2015.
- Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r., cz. 3: Diagnoza szkolnictwa wyższego*, red. J. Górniak, FRP, KRASP, Warszawa 2015.
- Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r., cz. 4: Finansowanie szkół wyższych ze środków publicznych*, red. J. Wilkin, FRP, KRASP, Warszawa 2015.
- Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r., cz. 5: Deregulacja w systemie szkolnictwa wyższego*, red. J. Woźnicki, FRP, KRASP, Warszawa 2015.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych*, Dz. U. 2011, nr 179, poz. 1065.
- Sabatier P.A., *Political Science and Public Policy*, „PS: Political Science & Politics” 1991, Vol. 24, nr 2, [online] <http://dx.doi.org/10.2307/419922>.
- Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego 2010-2020. Projekt środowiskowy*, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich (Konferencja Rektorów Publicznych Szkół Zawodowych), Fundacja Rektorów Polskich, Konferencja Rektorów Zawodowych Szkół Polskich, 2009, [online] http://www.frp.org.pl/pliki/Strategia_rozwoju_szkolnictwa_wyzszego_2010_2020_projekt_srodowiskowy.pdf.
- Strategia rozwoju szkolnictwa wyższego do roku 2020*, Ernst & Young i Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Raport na zamówienie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, 2010.

- Swianiewicz P., *Partnerska polityka publiczna na poziomie lokalnym*, „Dialog” 2008, nr 4.
- Szarfenberg R., *Nauki o i dla polityki publicznej. Podejścia teoretyczno-metodologiczne*, Instytut Polityki Społecznej, Uniwersytet Warszawski, 2012, [online] <http://rszarf.ips.uw.edu.pl/pdf/npp1.1.pdf>.
- Szarfenberg R., *Nauki o polityce społecznej a nauki o polityce publicznej*, [online] http://rszarf.ips.uw.edu.pl/pdf/nopp_nops.pdf.
- Szarfenberg R., *Perspektywy badawcze polityki społecznej – wprowadzenie*, „Problemy Polityki Społecznej. Studia i Dyskusje” 2013, nr 22.
- Urbanik A., Boni Z., Koczanowicz-Chondzyńska J., *Udział obywateli w tworzeniu polityk publicznych. Wybór dobrych praktyk zagranicznych*, Warszawa 2010.
- Witkowska-Rozciecha B., *Problemy metod badawczych nauki o polityce*, „Studia Nauk Politycznych” 1976, nr 1.
- Woźnicki J., *Dedykowane normy konstytucyjne i dobre praktyki w realizacji polityki publicznej wobec sektora wiedzy*, „Studia z Polityki Publicznej” 2014, nr 1.
- Woźnicki J., *Kierunki i szanse rozwojowe dyscypliny pn. „Nauki o polityce publicznej”*. Prezentacja na konferencji Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego „Współczesne teorie badań społecznych i humanistycznych”. Panel dyskusyjny „Polityka publiczna w badaniach i dydaktyce”, Wrocław, 14 czerwca 2013 r.
- Woźnicki J., *Nowa dyscyplina – „nauki o polityce publicznej” usytuowana w dziedzinie nauk społecznych*, „Nauka” 2012, nr 1.
- Woźnicki J., *The University as an Institution of Public Domain: The Polish Perspective*, UNESCO-CEPES, 2009.
- Woźnicki J., Degtyarova I., Pacuska M., *Regulatory Requirements towards HES Reforms: The Polish Case*, CEHEC conference publication (w druku)
- Woźnicki J. i in., *Benchmarking in Higher Education: Polish Experience*, „International Journal of Innovation and Learning” 2015, Vol. 17, nr 2, [online] <http://dx.doi.org/10.1504/IJIL.2015.067404>.
- Wprowadzenie do nauk o polityce publicznej*, red. M. Zawicki, Warszawa 2014, *Zarządzanie Publiczne*.
- Współczesne państwo jako podmiot polityki publicznej*, red. J. Osiński, Warszawa 2014, *Zrozumieć Politykę Publiczną*.
- Zarządzanie informacją i narzędzia realizacji wybranych polityk publicznych. Zbiór prac analitycznych i studiów przypadku opracowanych przez słuchaczy KSAP w oparciu o badania własne pogłębione wywiadami w trakcie wizyt studyjnych zorganizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Kapitał Ludzki” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego*, red. A. Jaroń, Warszawa 2014.
- Zybała A., *O lepszą jakość polityk publicznych*, Warszawa 2012, *Analizy i Opinie ISP*, 127.
- Zybała A., *Państwo i społeczeństwo w działaniu. Polityki publiczne wobec potrzeb modernizacji państwa i społeczeństwa*, Warszawa 2013.
- Zybała A., *Polityki publiczne. Doświadczenia w tworzeniu i wykonywaniu programów publicznych w Polsce i w innych krajach. Jak działa państwo, gdy zamierza, chce, musi rozwiązać zbiorowe problemy swoich obywateli?*, Warszawa 2012.

Zybała A., *Rzeczpospolita partnerska. Czy w Polsce można zarządzać programami i politykami publicznymi w sposób partnerski?*, Warszawa 2008.

Zybała A., *Wokół potrzeby modernizacji struktury instrumentów polityki publicznej*, „Studia z Polityki Publicznej” 2014, nr 1.

Prof. dr hab. Jerzy WOŹNICKI – profesor zwyczajny Politechniki Warszawskiej, przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, prezes Fundacji Rektorów Polskich i dyrektor Instytutu Społeczeństwa Wiedzy, a w latach 1999-2002 przewodniczący KRASP, a następnie członek Prezydium i przewodniczący Komisji ds. Organizacyjnych i Legislacyjnych KRASP, członek Europejskiej Akademii Nauk i Sztuk – Sekcji Nauk Społecznych, Prawa i Ekonomii.